

DE MEST ANVENDTE LÆSEMATERIALER, PIRLS 2021

INDHOLD

Læremidlernes danskfag

En national option i lærer-spørgeskemaet i PIRLS 2021

En balanceret tilgang til begynderlæsning

De tre mest anvendte læremidler i PIRLS

En karakteristik af de tre mest anvendte læremidler

Diskussion

<https://kortlink.dk/2kyne>

FOR EN GOD ORDENS SKYLD

Jeg foretager IKKE en vurdering af de enkelte læremidler

Jeg ser KUN på de tre mest anvendte læremidler i PIRLS 2021 – ud fra en balanceret tilgang til læseundervisning

Jeg kan IKKE sige noget om, hvilke(t) materiale(r) der er mest hensigtsmæssige at undervise ud fra

Med PIRLS data kan vi sige noget om, hvordan 4.-klasselever læser, men ikke hvorfor.

LÆREMIDLERNES DANSKFAG

I en u
i inds
Surve
2132

I øvrigt

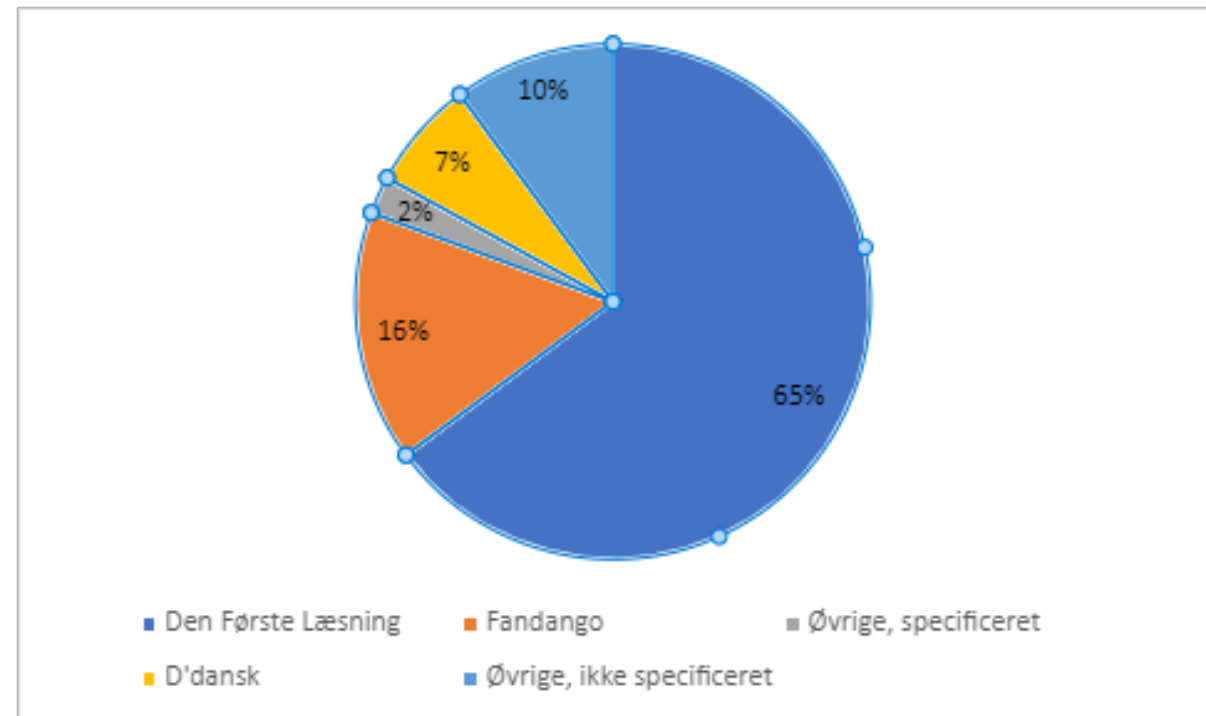
Læremiddel	Vægtet andel (procent)
dansk.gyldendal.dk	28
Fandango	22
Den første læsning	15
Danskfaget	6
D'dansk	4
Stavevejen	2
Dansk i dybden	2
STAV	1
Grammatip	1
Dansk direkte	1

EN NATIONAL OPTION I PIRLS 2021

Som en national option spurgte vi dansklærerne, hvilket dansksystem klassen hovedsageligt havde arbejdet med i begynderundervisning i læsning

Tre læremidler står frem

- *Den Første Læsning*
- Fandango*
- D'dansk*

EN BALANCERET TILGANG TIL BEGYNDERLÆSNING

Jesper Bremholm foretog i 2017 en analyse af *Den Første Læsning*, hvori det fremgik at læsebogssystemet ikke lever op til den såkaldt "balancerede tilgang".

En balanceret tilgang til læseundervisning bør indeholde

1. Eksplicit undervisning i afkodning
2. Meget elevlæsning og udvikling af flydende læsning
3. Et rigt tekstunivers og meningsorienterede læseaktiviteter
4. Eksplicit undervisning i læseforståelse- og strategier
5. Skrivning med kommunikativt formål og skrivning som integreret del af læseundervisningen
6. Varierede og indholdsrige elementer
7. Differentiering – både afkodning/meningsorienterede aktiviteter og på elevniveau

EN KARAKTERISTIK – DEN FØRSTE LÆSNING

Tydlig prioritering af elevernes læsning og udvikling af flydende læsning.

Et lukket tekstunivers – med åbninger, som ansporer eleverne til at gå på opdagelse i andre tekster. Dog primært lærerens domæne.

Afkodning anses som forudsætning for forståelse, og begynderlæseren har ikke mentale ressourcer til at kunne fokusere på begge aspekter samtidig.

Skrivning tildeles central betydning, men forekommer som udfyldningsopgaver med fokus på afkodning og ordlæsning.

I sjældne, afgrænsede tilfælde præsenteres eleverne for andre videns- og fremstillingsformer, end de, som er præsenteret i læremidlets fiktive univers.

Differentiering indgår ikke som didaktisk aspekt

EN KARAKTERISTIK - FANDANGO

- Til 1.- og 2.klasse understreges det, at teksterne kræver eksplicit modellering og instruktion, og eleverne skal blive fortrolige med bogstavfølger. Til 3.klasse er der ikke fokus på selve afkodningen, men fokus på at udfolde litteraturarbejdet.
- I 1.- og 2.klasse lægges der op til gentagende læsning på varierende måder. Der skal inddrages og suppleres med andre tekster og fritidsbøger.
- Overvejende fiktive tekster, en blanding af nye og ældre tekster. Faktatekster forekommer sjældent, og oftest knyttet til en skønlitterær tekst.
- Der arbejdes eksplicit med læseforståelsesstrategier og læsning anses som en kompliceret proces, der kræver aktiv medvirken og forståelse findes på flere niveauer.
- Arbejdet med skrivning er baseret på arbejdet med tekster, og fokus er på udvikling af ordkendskab og sprogforståelse.
- Der fremgår både lukkede og åbne opgaver, hvor der er mulighed for differentiering.

EN KARAKTERISTIK – D'DANSK

- Fokus på ordkendskab og de alfabetiske principper.
- Udvikling af flydende læsning stiger i takt med klassetrin – der opfordres til at eleverne træner flydende læsning ved siden af.
- Et meget rigt tekstunivers!
- Fokus på læseforståelse og læseforståelsesstrategier undervejs i hele materialet. Både før-under- og efterspørgsmål, spørgsmål til teksten og læsefifs.
- Progressiv tilgang til skrivning. I 1.klasse er der fokus på ordkendskab og de alfabetiske principper, afkodning og forståelse. I 2.- og 3.klasse forekommer større fokus på skrivningens kommunikative formål.
- Et holistisk læremiddel består af mange indholdsområder, som ofte skal skaffes udover materialet.
- Differentiering er prioriteret med henblik på diversitet i elevernes skriftsproglige udvikling.

OPSAMLING

Variation i læseundervisning – både den tekniske side (afkodning) og den meningsorienterede (sprogforståelse) bør prioriteres i læseundervisning

Link til padlet

<https://kortlink.dk/2kyn6>

Kilder

Bremholm, J. (2017). [Begynderundervisningens svære balance](#). I J. Bremholm, J. Bundsgaard, S. Skov Fougst, & A. Karlskov Skyggebjerg (red.), *Læremidlernes danskfag* (s. 78-102). Aarhus Universitetsforlag. Didaktiske Studier

AARHUS
UNIVERSITET